

Norbert Obrycki
„Model sektora energetyki w funkcjonowaniu gospodarki Ukrainy”

STRESZCZENIE

Gospodarka oraz interesariusze rynku energii elektrycznej Ukrainy stoją przed licznymi wyzwaniami. Sektor energetyczny jako strategiczny i ważny dla bezpieczeństwa gospodarki jest przedmiotem szczególnego zainteresowania państwa, podlega jego kontroli i regulacji oraz ciągłym reformom sektorowym. Pomimo produkcji własnej znacznych ilości gazu ziemnego Ukraina jest uzależniona od jego importu, pozostaje przy tym głównym szlakiem tranzytowym dla eksportu rosyjskiego gazu w kierunku Europy. Na miks energetyczny Ukrainy składają się poza tym: energia z elektrowni jądrowych oraz dużych elektrowni wodnych, wiatrowych, słonecznych, węgiel kamienny oraz ropa naftowa.

Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych rozwija się na Ukrainie w ostatnich latach w szybkim tempie, przede wszystkim dzięki wprowadzanym reformom rynku energetycznego oraz nowym inwestycjom. Osiągnięcie celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Sektora Energetycznego Ukrainy do 2035, tj. zmniejszenie energochłonności gospodarki, a także emisji gazów cieplarnianych i innych, uzależnione jest jednak w wielu aspektach od rozwoju społeczno-gospodarczego Ukrainy.

Zastosowanie metod ekonomicznych oraz modeli matematycznych w strategicznym planowaniu rozwoju sektora energetycznego, takich jak TIMES EFOM (*The Integrated MARKET Allocation – Energy Flow Optimisation Model*) pozwala na dokonywanie nie tylko jakościowej, ale także ilościowej oceny wprowadzanych lub planowanych polityk.

W celu osiągnięcia przez Ukrainę znacznie bardziej ambitnych celów w zakresie dekarbonizacji gospodarki i zapewnienia jej bezpieczeństwa energetycznego, konieczne jest przedłużenie odpowiednich polityk poza rok 2035. Priorytetem dla Ukrainy pozostaje przyjęcie ustaw o efektywności energetycznej zgodnych z dyrektywą 2012/27/UE. Wyniki modelowania wskazują na potencjał poprawy procedur harmonizacji polityk sektorowych oraz potrzebę aktualizacji wskaźników Strategii Rozwoju Sektora Energetycznego Ukrainy do 2035 roku. Efekty zastosowania odpowiedniego modelu sektora energetycznego w gospodarce ukraińskiej mogą być oceniane dopiero w dłuższej perspektywie, ponieważ proces transformacji energetycznej i modernizacji eksploatowanej lub budowanej nowej infrastruktury energetycznej jest długotrwały i wymaga uwzględnienia najnowszych

technologii dostępnych na rynku, który bardzo dynamicznie się zmienia. Przyczynia się to do podejmowania dalszych badań i obserwacji kierunków transformacji sektora energetycznego w Unii Europejskiej oraz aspirującej do pełnej integracji z jej strukturami Ukrainy.

Wszystkie dotychczasowe założenia i działania podejmowane przez interesariuszy rynku energii elektrycznej i ustawodawców na Ukrainie uzasadniają tezę, że przyszłość energetyki i gospodarki Ukrainy będzie oparta na wykorzystaniu systemów energetyki odnawialnej i jądrowej, które ograniczą antropogeniczny wpływ energetyki na środowisko, a także przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno-politycznej i gospodarczej, bezpieczeństwa energetycznego oraz szeroko rozumianego bezpieczeństwa państwa.